

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI

OLIY SUDI

SUPREME COURT

OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

100186, Toshkent,
Abdulla Qodiriy ko'chasi, 1

Tel: (+99871) 239-02-07, fax: 239-02-38
www.oliysud.uz, e-mail: inbox@oliysud.uz

1, Abdulla Kadiri street,
Tashkent, 100186

16.08.2021 й.

№ РС-48-21

**Қорақалпоғистон Республикаси
суди, вилоятлар, Тошкент шаҳар
судлари, туманлараро, туман,
шаҳар иқтисодий судлари**

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг 2021 йил 27 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси Олий судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати томонидан 2021 йилнинг иккинчи чорагида кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича суд амалиёти обзори тўғрисида"ги РС-48-21-сонли қарори камчиликларга чек қўйиш чораларини кўриш ҳамда амалиётда фойдаланиш учун юборилмоқда.

Илова: Раёсат қарори.

Аппарат раҳбари

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Yuldashev'.

Ж.Юлдашев

2021 йил 29 июль

№ РС-48-21

Тошкент шаҳри

**Ўзбекистон Республикаси Олий судининг иқтисодий ишлар
бўйича судлов ҳайъати томонидан 2021 йилнинг иккинчи
чорагида кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича
суд амалиёти обзори тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш ва суд ҳокимияти органларига ишончни ошириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2018 йил 13 июлдаги ПФ-5482-сонли Фармони, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг “Суд амалиёти обзорларини тайёрлаш ва эълон қилиш тўғрисида” 2018 йил 27 июлдаги РС-44-18-сонли қарори ижросини таъминлаш мақсадида Олий суднинг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати томонидан 2021 йилнинг иккинчи чорагида кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича суд амалиёти обзори тайёрланди.

Олий суд иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатининг ўтган даврдаги фаолияти таҳлилларига кўра, судлов ҳайъати томонидан Олий суднинг 2021 йилнинг биринчи ярмига мўлжалланган иш режаси, дастурлар ва йўл хариталарида белгиланган вазифалар ижроси юзасидан муайян ишлар амалга оширилган.

2021 йилнинг биринчи ярми давомида иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига 125 та апелляция шикоятлари келиб тушган ва улардан: 42 та шикоят қайтарилган, 17 та шикоятни қабул қилиш рад этилган, 66 та шикоят (протест) иш юритувга қабул қилиниб, 53 таси кўриб чиқилган ва улардан: 25 таси бўйича суд ҳужжатлари ўзгаришсиз қолдирилиб, 9 таси бўйича суд ҳужжатлари ўзгартирилган ва 19 таси бўйича суд ҳужжатлари бекор қилиниб, шундан 7 таси бўйича иш янгидан кўриш учун юборилган, 9 таси бўйича янги қарор қабул қилган, 3 таси бўйича даъво кўрмасдан қолдирилган. 13 та шикоят ҳисобот даврининг охирига қолдиқда қолган.

Ҳисобот даврининг бошига қолдиқдаги кассация шикоятлари сони 64 тани ташкил этиб, ҳисобот даврида жами 1111 та кассация шикоятлари (протести) келиб тушган.

Улардан: 308 та шикоят қайтарилган, 134 та шикоятни қабул қилиш рад этилган, 5 та шикоят бўйича уларни кўриб чиқиш учун судлов ҳайъатига ўтказиш рад этилган, 728 та шикоят (протест) иш юритувга қабул қилинган.

579 та шикоят (протест) кўриб чиқилган. Шулардан: 302 таси бўйича суд ҳужжатлари ўзгаришсиз қолдирилган, 40 та суд ҳужжати ўзгартирилган, 237 та суд ҳужжати эса бекор қилинган. Шундан, 127 та иш бўйича қабул қилинган суд ҳужжатлари бекор қилиниб, иш янгидан кўриш учун юборилган, 69 таси бўйича янги қарор қабул қилиниб, 29 таси бўйича аввал қабул қилинган суд ҳужжати ўз кучида қолдирилган, 3 таси бўйича даъво кўрмасдан қолдирилган ва 9 таси бўйича иш юритиш тугатилган. 149 та шикоят ҳисобот даврининг охирига қолдиқда қолган бўлиб, шундан 5 таси бўйича иш юритиш тўхтатилган.

Шунингдек, ҳисобот даврида ишни кассация тартибида такроран кўриш тўғрисида 20 та ариза келиб тушган ва улардан 14 таси кўриб чиқилиб, 1 та иш бўйича қабул қилинган суд ҳужжатлари ўзгаришсиз қолдирилган, 13 та иш бўйича қабул қилинган суд ҳужжатлари бекор қилинган ва улардан 8 таси бўйича иш янгидан кўриш учун юборилган, 4 таси бўйича янги қарор қабул қилиниб, 2 таси бўйича аввал қабул қилинган суд ҳужжати ўз кучида қолдирилган ва 2 таси бўйича иш юритиш тугатилган. 6 та ариза ҳисобот даврининг охирига қолдиқда қолган.

Судлов ҳайъати судьялари томонидан жами 26 марта ҳуқуқий тарғибот ишлари амалга оширилган. 17 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат (13 та қонун ва 4 та қонуности ҳужжати), 4 та Олий суд Пленуми қарорлари лойиҳаларининг ишлаб чиқилишида иштирок этилган.

Шунингдек, иқтисодий судларда 2018-2020 йиллар давомида мол-мулкни бошқа шахснинг ноқонуний эгалигидан талаб қилиб олиш (мулкни қайтариш мажбуриятини юклаш, мулкни қайтариш (олиб бериш), битимнинг ҳақиқий эмаслиги ёки бекор қилиниши оқибатида мулкни қайтариш, давлат ижрочиси қарорининг бекор қилиниши, давлат ижрочисининг мулкни реализация қилиш билан боғлиқ ҳаракатлари ноқонуний деб топилганлиги асоси билан мулкни талаб қилиб олиш тўғрисидаги даъволар бўйича кўрилган ишлар юзасидан умумлаштириш ўтказилиб ҳамда 2020 йилнинг тўртинчи чораги ва 2021 йилнинг биринчи чорагида иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати томонидан назорат, кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича суд амалиёти обзорлари тайёрланиб, Олий суд Раёсатининг муҳокамасига киритилган.

Ишларни биринчи, апелляция ва кассация инстанцияси судларида кўришда моддий ва процессуал ҳуқуқ нормаларини қўллашда қуйидаги хато ва камчиликларга йўл қўйилганлиги сабабли, кассация инстанцияси суди томонидан суд ҳужжатлари ўзгартирилган ва бекор қилинган.

Жумладан, ҳал қилув қарорини қабул қилган суд йўл қўйилган хатоларни, ҳарфий хатоларни ва ҳисоб-китобдаги янглишишларни ёзувнинг мазмунини ўзгартирмаган ҳолда, ишда иштирок этувчи шахснинг, давлат ижрочисининг, суднинг ҳал қилув қарорининг ижроси зиммасига юклатилган бошқа органларнинг аризасига кўра ёки ўз

ташаббуси бўйича тузатишга ҳақлилиги, ҳал қилув қарорининг мазмунини ҳамда далилларни текшириш, ҳолатларни аниқлаш ва қонунни қўллаш бўйича қилинган хулосаларни ўзгартиришга йўл қўйилмаслиги;

даъвогар ишни биринчи инстанция судида кўриш чоғида ишнинг мазмунан кўрилиши яқуни бўйича чиқариладиган суд ҳужжати қабул қилингунига қадар даъвонинг асосини ёки предметини ўзгартиришга, даъво талабларининг миқдорини кўпайтиришга ёки камайтиришга ҳақлилиги;

апелляция инстанцияси судининг қарорида апелляция инстанцияси суди томонидан аниқланган иш ҳолатлари, суднинг ушбу ҳолатлар тўғрисидаги хулосалари учун асос бўлган далиллар, суд қарорни қабул қилишда амал қилган қонунлар ҳамда бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, суднинг у ёки бу далилларни рад этишига ва ишда иштирок этувчи шахслар ҳавола қилган қонунлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни қўлламаганлигига доир сабаблар кўрсатилиши кераклиги каби хусусиятларга етарли эътибор бермаслик;

иш учун аҳамиятли ҳолатларнинг тўлиқ ўрганилмаганлиги ва ишдаги мавжуд ҳужжатларга ҳуқуқий баҳо берилмасдан моддий ва (ёки) процессуал ҳуқуқ нормаларининг бузилиши ёхуд нотўғри қўлланилишига йўл қўйиш;

транспорт вазирлиги ва унинг томонидан ташкил этиладиган янги махсус корхоналар асослаш эҳтиёжи мавжуд бўлганда техник-иқтисодий асослаш асосида Ўзбекистон Республикасига белгиланган тартибда тасдиқланган рўйхатлар бўйича олиб кириладиган транспорт воситалари, бутловчи анжомлар ва эҳтиёт қисмлар, ускуналар, асбоблар ва приборлар, машиналар ва механизмлар, компьютер ва диагностика техникаси учун божхона тўловларидан 2023 йилнинг 1 январигача бўлган муддатга озод этилиши (божхонада расмийлаштирувлар учун йиғимлар бундан мустасно) белгиланганлиги;

товар чиқариб юборилганидан кейин унинг божхона қийматига ва (ёки) божхона тўловларига ҳужжатларнинг кейинги текшируви пайтида товарнинг божхона қийматига ва (ёки) божхона тўловларининг миқдорига таъсир кўрсатган нотўғри декларациялаш аниқланган тақдирда тузатишлар киритилса нотўғри қўлланилган имтиёз суммаси жавобгардан ундирилиши;

агар Фуқаролик кодексига ёки бошқа қонунларга мувофиқ шартнома тузиши мажбурий бўлган тараф уни тузишдан бош тортса, иккинчи тараф уни шартнома тузишга мажбур қилиш талаби билан судга мурожаат қилишга ҳақлилиги тўғрисидаги моддий ҳуқуқ нормаларига тўлиқ риоя этмаслик ҳолатларига йўл қўйилган.

Судьялар одил судловни амалга оширишда ишларни ўз вақтида ва объектив кўриб чиқилишини, моддий ва процессуал ҳуқуқ нормалари

тўғри қўлланилишини, фуқаролар ва юридик шахсларнинг бузилган ёки низолашилаётган ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатлари ҳимоя қилинишини, қонун устуворлигини, қонунийликни мустаҳкамлаш ва ҳуқуқбузарликларнинг олди олинишини, қонунга ва судга нисбатан ҳурмат муносабати шаклланишини таъминлашлари лозим.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати томонидан 2021 йилнинг иккинчи чорагида кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича суд амалиёти обзорини муҳокама қилиб, “Судлар тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 24-моддасига мувофиқ, Олий суд Раёсати

Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати томонидан 2021 йилнинг иккинчи чорагида кассация тартибида кўрилган ишлар бўйича суд амалиёти обзори иловага мувофиқ маълумот учун қабул қилинсин.

2. “Ўзбекистон Республикаси Олий суди Ахборотномаси” ҳамда “Куч-адолатда” газетаси бирлашган таҳририяти (Ш.Ҳамроев), “Одил судлов” – “Правосудие” журнали таҳририяти (К.Убайдиллоев), Олий суднинг Матбуот хизмати (А.Абидов), Ахборот-коммуникация технологияларини жорий қилиш ва ахборот хавфсизлигини таъминлаш бошқармаси (Б.Очилов) суд амалиёти обзори Ўзбекистон Республикаси Олий суди Ахборотномаси, “Одил судлов” – “Правосудие” журнали ҳамда Олий суднинг веб-сайтида эълон қилинишини таъминласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати (Қ.Комилов) ҳамда вилоятлар ва уларга тенглаштирилган судлар раислари зиммасига:

суд амалиёти обзорини вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий судларининг ҳар бир судьясига реестр орқали етказилишини таъминлаш;

суд амалиёти обзорини барча судьялар иштирокида ўрганиш мақсадида **2021 йил август ойида** видеоконференцалоқа режимида семинар машғулотини ўтказиш;

бажарилган ишлар ҳақидаги батафсил ахборотни Олий суднинг Пленуми ва Раёсати котибиятига электрон шаклда **2021 йил 1 сентябрга қадар** тақдим этиш юклансин.

4. Ушбу қарор вилоятлар ва уларга тенглаштирилган судлар, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий судларига амалиётда фойдаланиш

ва ишларни кўришда йўл қўйилаётган камчиликларга чек қўйиш чораларини кўриш учун юборилсин.

5. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари – иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатининг раиси Б.Исаков зиммасига юклансин.

**Раислик қилувчи,
Ўзбекистон Республикаси
Олий суди раисининг
биринчи ўринбосари**

Р. Махмудова

Р.Махмудова